

La petjada d'un mòbil: el que costa de veritat el que tirem

Cas pràctic en què l'alumnat analitza el cicle de vida d'un telèfon mòbil (materials, fabricació, ús i residu), descobrix els costos ocults per al planeta de canviar d'aparell sovint i connecta el consum quotidià amb la sostenibilitat i els ODS estudiats en la unitat.

DURADA

50 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

parelles

UNITAT 9

Economia sostenible i el teu projecte

MATERIALS

- Fitxa del cas amb dades del cicle de vida d'un mòbil (materials, vida útil, residu)
- Esquema mut del cicle de vida (fabricació → ús → fi de vida) per a completar
- Llista dels ODS relacionats (consum responsable, vida en la terra, acció pel clima)

ENCAIX CURRICULAR · Sabers Desarrollo sostenible y ODS, Economía circular y consumo sostenible, Proyecto final (capstone) · **Comp. específiques** CE3 · **Comp. clau** CC, CPSAA, STEM, CCEC

Plantejament

El mòbil que portes a la butxaca pareix net i lleuger, però darrere té una història molt pesada per al planeta. Per a fabricar-lo s'han extret minerals de mines llunyanes, s'ha gastat moltíssima aigua i energia, i ha viatjat milers de quilòmetres. I quan es queda “vell” (moltes vegades sense estar espatlat), es convertix en un residu difícil de reciclar. La mitjana de canvi de mòbil és de pocs anys, i cada canvi repetix tota eixa història.

En esta unitat has estudiat sostenibilitat i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Este cas posa un d'ells davant dels teus nassos: el consum responsable. Vas a analitzar el cicle de vida d'un mòbil per a descobrir el seu cost ocult, no el del preu, sinó el de l'aigua, l'energia i els residus que genera. La pregunta final serà molt concreta: de veritat necessita canviar de mòbil tan sovint?

Objectius didàctics

- Comprendre el cicle de vida d'un producte: materials, fabricació, ús i residu.
- Reconèixer els costos ambientals ocults del consum (aigua, energia, residus).
- Relacionar les decisions de consum quotidianes amb la sostenibilitat i els ODS.
- Proposar alternatives de consum més responsable (allargar la vida útil, reparar, reciclar).

El cas

Dades aproximades d'un smartphone (de la fitxa): per a fabricar-lo es necessiten desenes de materials distints (alguns escassos), milers de litres d'aigua i bastant energia; la seua vida útil mitjana d'ús real és d'uns pocs anys; al final, si no es recicla bé, contamina. Multiplica això pels milions de mòbils que es canvien cada any.

Passos

- 1. (10 min) Enquadrament.** El professor introduïx la idea de **cicle de vida** d'un producte i recorda els ODS de la unitat relacionats amb el consum i el medi ambient. Repartix la fitxa del cas.
- 2. (15 min) Reconstruir el cicle.** En parelles, completen l'esquema del cicle de vida del mòbil amb les quatre etapes (extracció de materials, fabricació, ús, fi de vida) i anoten en cadascuna **quins recursos consumix i quin impacte deixa**.
- 3. (10 min) El cost ocult.** Responen: el preu del mòbil és el que paga el comprador, però qui paga el cost de l'aigua, l'energia i els residus? Apareix la idea de **cost ambiental** que no està en el preu i el paga el planeta (i la societat).
- 4. (10 min) Què puc fer jo?** Cada parella proposa **tres accions realistes** per a reduir eixa petjada sense renunciar a tindre mòbil: allargar la seua vida, reparar-lo en compte de tirar-lo, comprar reacondicionat, reciclar-lo en un punt net. Les relacionen amb un ODS concret.
- 5. (5 min) Tancament.** Posada en comú de les millors propostes. El professor tanca amb la idea clau: consumir de manera responsable no és no consumir, és **consumir amb consciència del cost complet**, també el que no apareix en el preu.

Per al professorat

El concepte potent és el “cost ocult”: que distingisquen entre el preu (el que paga el comprador) i el cost ambiental (el que paga el planeta) és un salt de maduresa econòmica important. Mantín les dades en ordres de magnitud senzills i verídics; no busques xifres exactes, sinó que compreguen l'escala. El pas 4, amb accions realistes, evita el discurs culpabilitzador i els empodera. És un pont directe cap al projecte final existent de la unitat.

Avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Cicle de vida complet	Reconstruïx bé les quatre etapes amb els seus impactes	30 %
Cost ocult identificat	Distingix preu de cost ambiental i qui el paga	25 %
Accions realistes	Proposa tres mesures aplicables i les lliga a un ODS	30 %
Connexió amb la sostenibilitat	Relaciona el cas amb la idea de consum responsable	15 %

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE